

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

جایگاه علمی کشور در سال‌های پس از انقلاب شکوه‌مند اسلامی ایران: حوزه‌های موضوعی

جایگاه علمی کشور در سال‌های پس از انقلاب شکوه‌مند اسلامی ایران: حوزه‌های موضوعی

کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به مؤسسه ISC است.

هرگونه استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است

DOR: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.5.1.1403.11.2.8>

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام

جایگاه علمی کشور در سال‌های پس از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران:

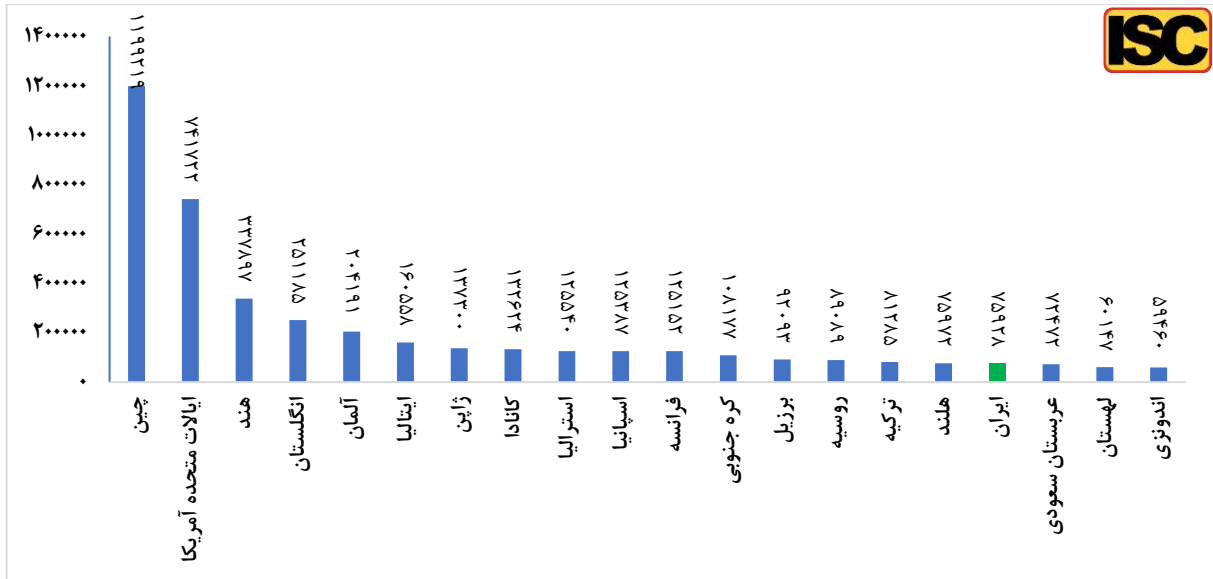
حوزه‌های موضوعی

مقدمه

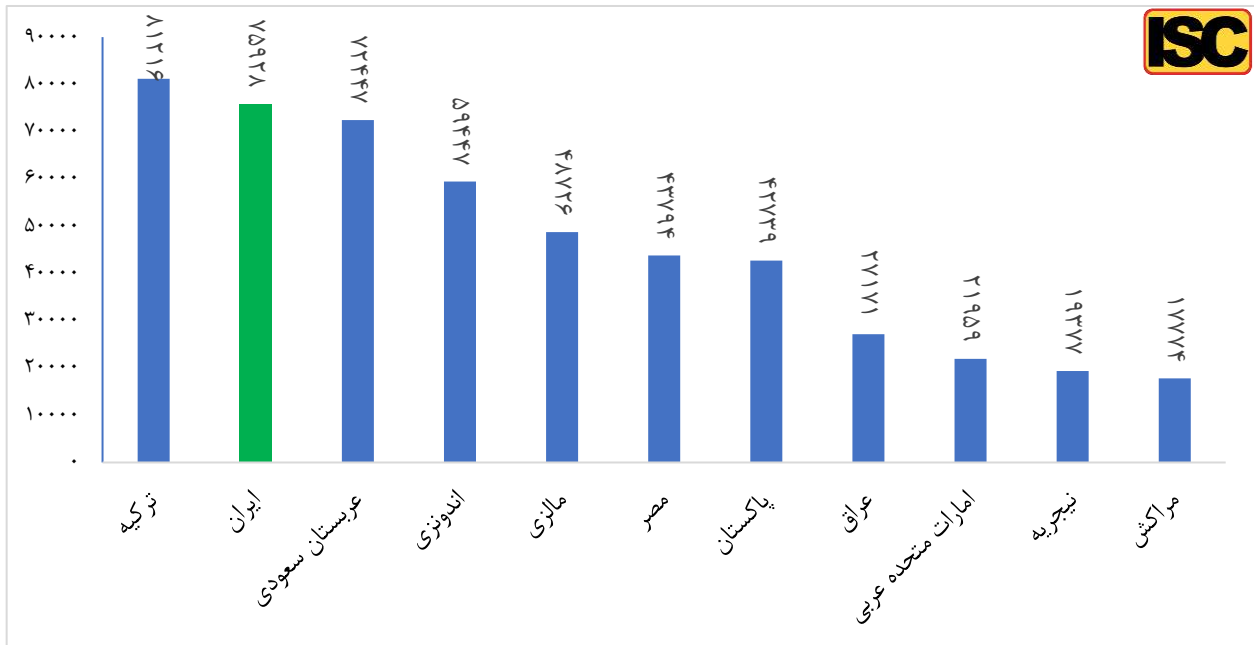
چهل و شش سال از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد. این انقلاب بزرگ، دستاوردهای فراوانی در داخل و خارج از کشور داشته‌است. این دستاوردها در حوزه‌های گوناگون از جمله «علم»، «سلامت و بهداشت»، «امنیت»، «اقتصاد»، «صنعت» و «قانون‌گذاری» و ... بوده است.

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC)، به‌عنوان یک مؤسسه معتبر بین‌المللی مسئولیت رصد علم و فناوری ایران، منطقه و کشورهای اسلامی را بر عهده دارد. از این رو در این گزارش به دستاوردهای علمی در سال‌های پس از انقلاب توجه شده است به طوری که روند تولید علم ایران در سال‌های پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در **پایگاه معتبر بین‌المللی اسکوپوس** مورد بررسی قرار گرفته است.

همانطور که در نمودار ۱ قابل مشاهده است ایران در سال ۲۰۲۴ به لحاظ تولید علم در میان کشورهای جهان رتبه ۱۷ را کسب نموده است و در میان کشورهای جهان اسلام رتبه ۲ را به خود اختصاص داده است (نمودار ۲).

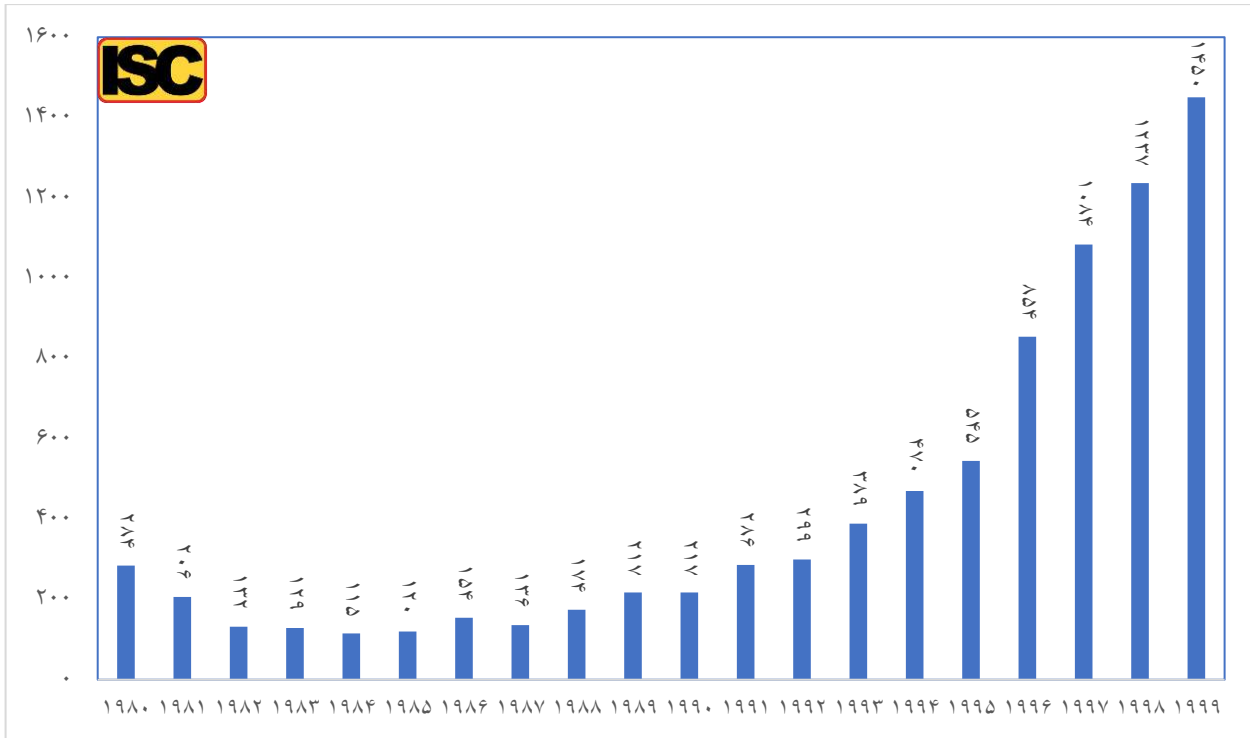

نمودار ۱. جایگاه علمی ایران به لحاظ تولید علم در بین کشورهای جهان - سال ۲۰۲۴

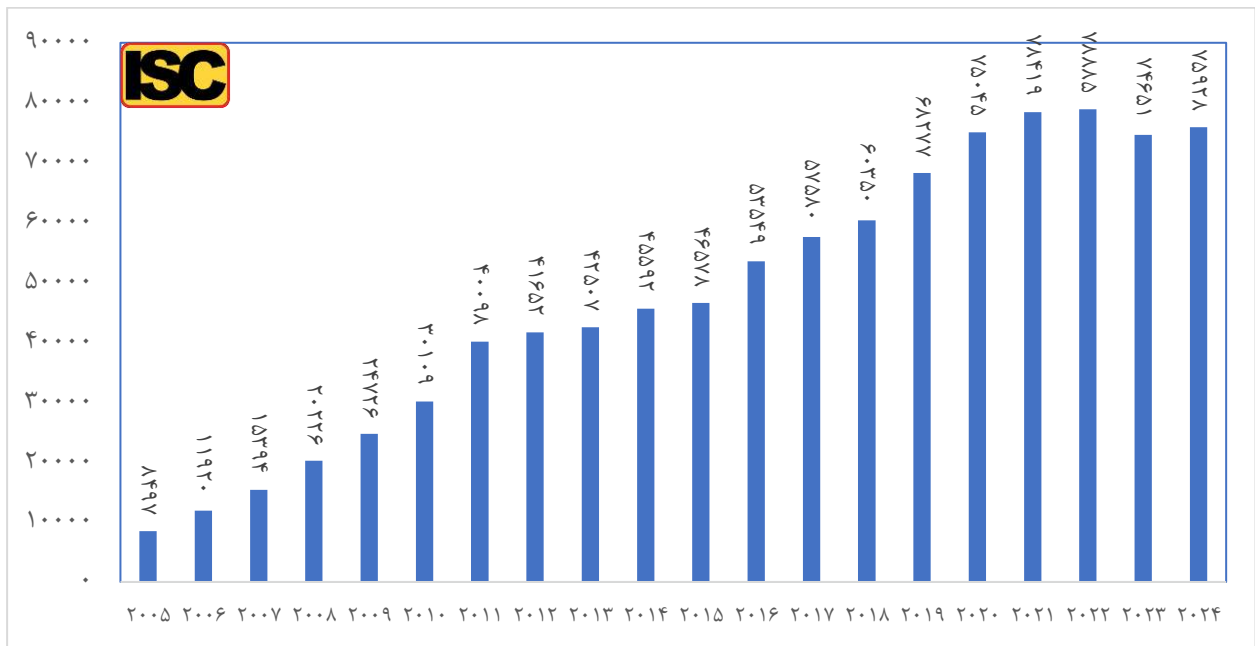

نمودار ۲. جایگاه علمی ایران به لحاظ تولید علم در بین کشورهای جهان اسلام - سال ۲۰۲۴

بررسی تولیدات علمی کشور جمهوری اسلامی ایران در بیست سال اول انقلاب نشان داد که میزان تولید علم ایران در حال افزایش بوده است به طوری که تعداد تولیدات علمی ایران در سال ۱۹۸۰، ۲۸۴ مدرک بوده که در سال ۱۹۹۹ به ۱۴۵۰ مدرک رسیده است (نمودار ۳). بررسی تولید علم توسط پژوهشگران جمهوری اسلامی ایران در طول ۲۰ اخیر نیز نشان داد، میزان تولید علم همچنان در حال افزایش است به گونه‌ای که در سال ۲۰۰۵، تعداد تولید علم کشور در دنیا ۸۴۹۷ بوده است که در سال ۲۰۲۴، به ۷۵۹۲۸ رسیده است. نمودار ۴، تعداد مقالات کشور جمهوری اسلامی ایران در پایگاه اسکوپوس در طی بیست سال اخیر (۲۰۲۴-۲۰۰۵) را نشان می‌دهد.

نمودار ۳. تعداد مقالات جمهوری اسلامی ایران در پایگاه اسکوپوس در بیست سال اول انقلاب

نمودار ۴. تعداد مقالات جمهوری اسلامی ایران در پایگاه اسکوپوس در طی بیست سال اخیر (۲۰۰۵-۲۰۲۴)

به لحاظ تولید علم در پایگاه اسکوپوس، کشور جمهوری اسلامی ایران در بین سایر کشورهای جهان در سال اول پیروزی انقلاب اسلامی (۱۹۸۰) رتبه‌ی ۵۰ و در پایگاه وب آو ساینس رتبه ۵۲ را داشته است و تولیدات علم ایران در بیست سال اخیر از رتبه‌ی ۳۴ در پایگاه اسکوپوس و رتبه ۳۵ در سال ۲۰۰۵ به رتبه‌ی ۱۷ در سال ۲۰۲۴ در هر دو پایگاه رسیده است. در واقع جایگاه علمی کشور در سال‌های پس از انقلاب اسلامی بر اساس پایگاه وب آو ساینس ۳۵ پله و بر اساس پایگاه اسکوپوس ۳۳ پله ارتقاء یافته است.

جدول ۱. رتبه تولید علم کشور جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای جهان

پایگاه استنادی	(۱۳۵۹)۱۹۸۰	(۱۳۸۴)۲۰۰۵	(۱۴۰۳)۲۰۲۴
اسکوپوس	۵۰	۳۴	۱۷
وب آو ساینس	۵۲	۳۵	۱۷

ایران در بین سایر کشورهای جهان اسلام در سال اول پیروزی انقلاب اسلامی (۱۹۸۰) رتبه‌ی ۵ در پایگاه اسکوپوس و رتبه ۴ در پایگاه وب آو ساینس را داشته است که به رتبه‌ی ۲ در هر دو پایگاه در سال ۲۰۲۴ رسیده است.

جدول ۲. رتبه تولید علم کشور جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای جهان اسلام

پایگاه استنادی	(۱۳۵۹)۱۹۸۰	(۱۳۸۴)۲۰۰۵	(۱۴۰۳)۲۰۲۴
اسکوپوس	۵	۲	۲
وب آو ساینس	۴	۲	۲

افزایش چند برابری تولیدات در سال‌های پس از انقلاب

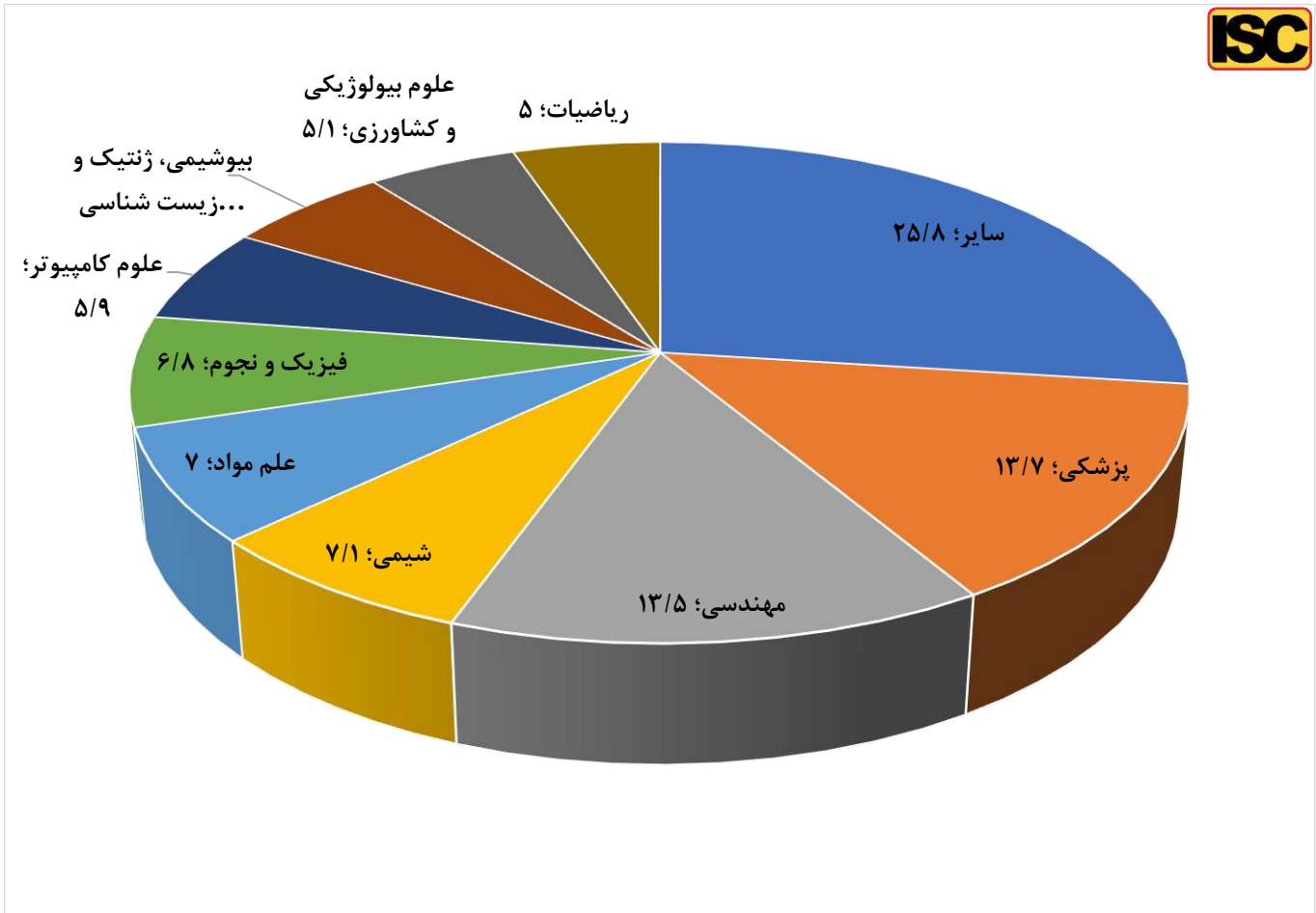
همان طور که در جدول ۳ قابل مشاهده است تولیدات علمی ایران در پایگاه اسکوپوس از ابتدای انقلاب تاکنون رشد ۲۶۷ برابری داشته است که در بیست و پنج سال اول انقلاب اسلامی رشد ۳۰ برابری و در بیست سال اخیر شاهد رشدی قریب به ۹ برابر در تولیدات علمی کشور هستیم و تولیدات علمی ایران در پایگاه وب آو ساینس تاکنون رشد ۱۹۷ برابری داشته است که در بیست و پنج سال اول انقلاب اسلامی رشد ۲۱ برابری و در بیست سال اخیر رشد ۹ برابری داشته است.

جدول ۳. میزان کل تولیدات علم کشور جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای جهان

پایگاه استنادی	(۱۳۵۹)۱۹۸۰	(۱۳۸۴)۲۰۰۵	(۱۴۰۳)۲۰۲۴
اسکوپوس	۲۸۴	۸۴۹۷	۷۵۹۲۸
وب آو ساینس	۳۴۱	۷۲۶۷	۶۷۲۶۹

تعداد مقالات کشور ایران در حوزه‌های موضوعی مختلف طی بیست سال اخیر

در تولیدات علمی جمهوری اسلامی ایران بر اساس حوزه‌های موضوعی کلان در پایگاه اسکوپوس که شامل ۲۷ حوزه‌ی موضوعی می‌باشد بیشترین سهم را حوزه‌های موضوعی پزشکی و مهندسی داشته‌اند که به ترتیب ۱۳/۷ و ۱۳/۵ درصد از کل انتشارات ایران را شامل می‌شوند. نمودار ۵ سهم سایر حوزه‌های موضوعی را که بیش از ۴٪ سهم تولیدات علمی را داشته‌اند، نشان می‌دهد.

نمودار ۵. تعداد مقالات کشور ایران در حوزه‌های موضوعی مختلف طی بیست سال اخیر

افزایش چند برابری تولیدات در حوزه‌های موضوعی در سال‌های پس از انقلاب

در جدول ۴ تعداد تولیدات علمی در سال اول پیروزی انقلاب اسلامی (۱۹۸۰) و نیز در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۲۴ بر اساس حوزه‌های موضوعی نشان داده شده است. همان‌طور که قابل مشاهده است، تولیدات علمی جمهوری اسلامی ایران در تمام حوزه‌های موضوعی افزایش داشته است.

جدول ۴. میزان تولیدات علم کشور جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای جهان بر اساس حوزه‌های موضوعی

حوزه های موضوعی	۱۹۸۰ (۱۳۵۹)	۲۰۰۵ (۱۳۸۴)	۲۰۲۴ (۱۴۰۳)
علوم بیولوژیکی و کشاورزی	۲۱	۵۴۲	۷۰۲۹
هنر و علوم انسانی	۴	۴۹	۱۴۶۷
بیوشیمی، ژنتیک و زیست شناسی مولکولی	۳۸	۸۲۰	۸۲۲۲
بازرگانی، مدیریت و حسابداری	-	۳۹	۱۸۴۰
مهندسی شیمی	۱۹	۵۷۸	۵۵۴۵
شیمی	۳۸	۱۶۴۱	۷۶۶۷
علوم کامپیوتر	۱۴	۷۹۷	۶۷۴۰
علوم تصمیم‌گیری	۲	۸۴	۱۴۷۰
دندانپزشکی	۴	۳۷	۹۸۸
علوم زمین	۱۵	۲۸۱	۳۳۸۵
اقتصاد، اقتصاد سنجی و امور مالی	-	۲۸	۸۸۸
انرژی	۸	۲۲۹	۴۲۲۶
مهندسی	۴۰	۲۴۶۲	۱۶۴۲۳
علوم محیطی	۱۴	۳۶۷	۶۷۱۱
حرفه های بهداشتی	-	۶۱	۱۵۳۹
ایمونولوژی و میکروبیولوژی	۱۸	۱۶۸	۲۳۶۰
علم مواد	۲۴	۹۵۰	۸۵۲۰
ریاضیات	۲۴	۷۶۰	۶۴۹۴
پزشکی	۱۰۸	۱۸۶۵	۱۹۸۴۲
چند رشته ای	۱	۸	۳۵۲۵
علوم اعصاب	۳	۹۱	۱۵۳۱
پرستاری	۱	۵۸	۲۱۴۱
فارماکولوژی، سم شناسی و داروسازی	۱۱	۴۱۹	۳۱۸۵
فیزیک و نجوم	۳۶	۱۰۴۶	۷۲۰۶
روانشناسی	۳	۴۶	۱۳۰۴
علوم اجتماعی	۸	۱۲۴	۵۰۱۵
دامپزشکی	۶	۱۳۶	۸۳۵

نسبت افزایش تولیدات علمی در حوزه های موضوعی مختلف در بیست سال اخیر در جدول ۵ قابل مشاهده است. در بیست سال اخیر، حوزه موضوعی "چند رشته ای" با افزایش ۴۴۱ برابری بیشترین رشد را به خود اختصاص داده است و حوزه‌ی موضوعی شیمی با افزایش حدود ۵ برابری کمترین رشد را دارا بوده

است. جدول ۵ افزایش تولیدات علمی را در حوزه‌های موضوعی طی بیست سال اخیر (۲۰۰۵-۲۰۲۴) نشان می‌دهد.

جدول ۵. نسبت افزایش تولیدات علمی در حوزه‌های موضوعی طی بیست سال اخیر (۲۰۰۵-۲۰۲۴)

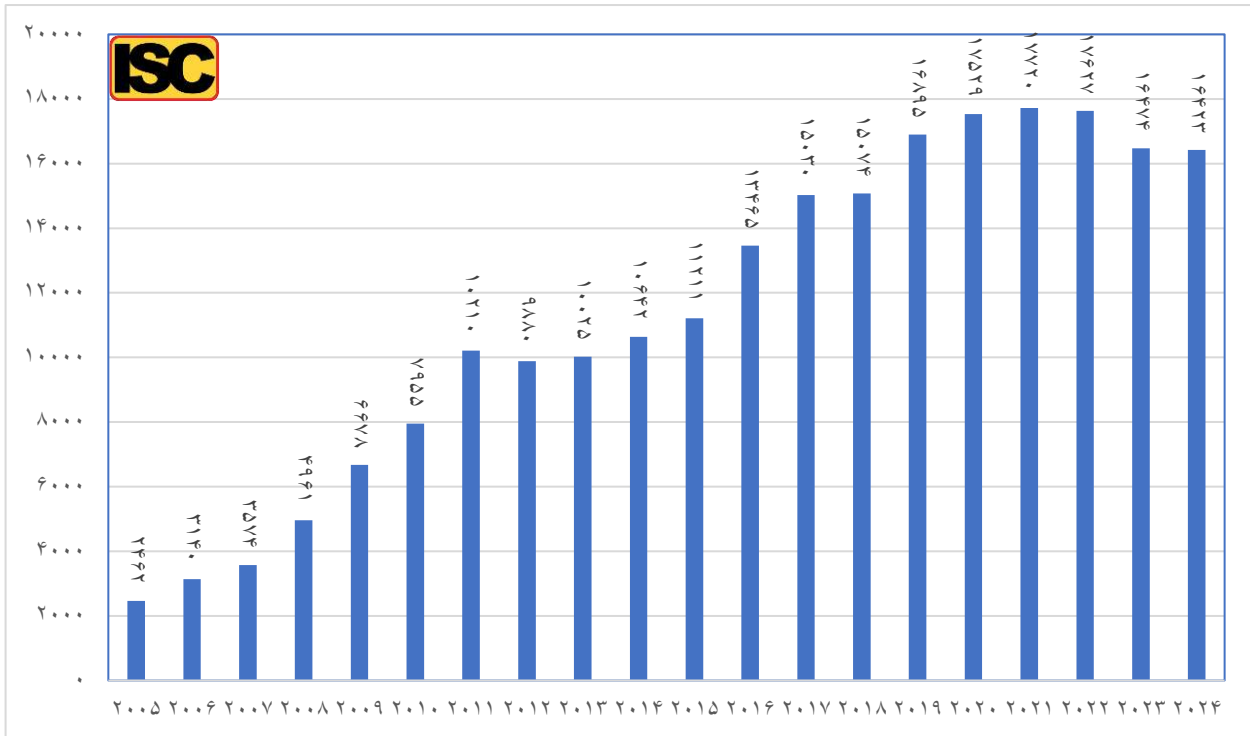
نسبت افزایش	حوزه موضوعی
۴۴۱	چند رشته‌ای
۴۷	بازرگانی، مدیریت و حسابداری
۴۰	علوم اجتماعی
۳۷	پرستاری
۳۲	اقتصاد، اقتصاد سنجی و امور مالی
۳۰	هنر و علوم انسانی
۲۸	روانشناسی
۲۷	دندانپزشکی
۲۵	حرفه‌های بهداشتی
۱۸	انرژی
۱۸	علوم محیطی
۱۸	علوم تصمیم‌گیری
۱۷	علوم اعصاب
۱۴	ایمونولوژی و میکروبیولوژی
۱۳	علوم بیولوژیکی و کشاورزی
۱۲	علوم زمین
۱۱	پزشکی
۱۰	بیوشیمی، ژنتیک و زیست‌شناسی مولکولی
۱۰	مهندسی شیمی
۹	علم مواد
۹	ریاضیات
۸	علوم کامپیوتر
۸	فارماکولوژی، سم‌شناسی و داروسازی
۷	فیزیک و نجوم
۷	مهندسی
۶	دامپزشکی
۵	شیمی

جدول ۶ رتبه تولید علم کشور جمهوری اسلامی ایران را در بین کشورهای جهان بر اساس حوزه‌های موضوعی در سال‌های ۱۹۸۰، ۲۰۰۵ و ۲۰۲۴ نشان می‌دهد. بهترین رتبه‌ی ایران در حوزه‌ی موضوعی «فارماکولوژی، سم شناسی و داروسازی»، «چند رشته‌ای»، «دندانپزشکی» و «مهندسی شیمی» بوده که به ترتیب رتبه ۹، ۱۰، ۱۲ و ۱۲ را در سال ۲۰۲۴ در بین کشورهای جهان بدست آورده است.

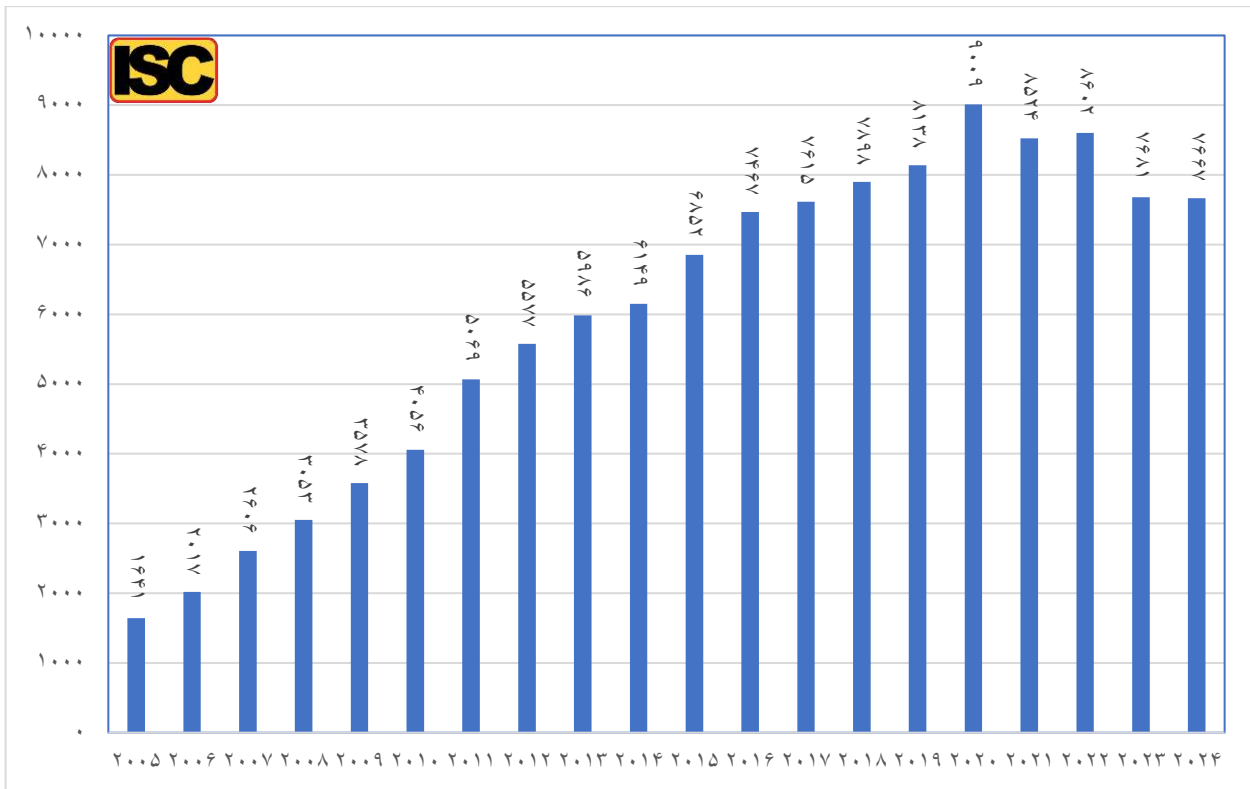
جدول ۶. رتبه تولید علم کشور جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای جهان بر اساس حوزه‌های موضوعی

رتبه	۲۰۲۴ (۱۴۰۳)	۲۰۰۵ (۱۳۸۴)	۱۹۸۰ (۱۳۵۹)	حوزه های موضوعی
۱۰	۵۷	۴۷		چند رشته ای
۲۷	۵۱	-		بازرگانی، مدیریت و حسابداری
۲۹	۴۸	۵۰		علوم اجتماعی
۱۴	۳۳	۵۶		پرستاری
۳۹	۴۸	-		اقتصاد، اقتصاد سنجی و امور مالی
۳۵	۴۴	۴۸		هنر و علوم انسانی
۲۵	۳۸	۴۷		روانشناسی
۱۲	۳۰	۲۶		دندانپزشکی
۱۸	۳۵	-		حرفه های بهداشتی
۱۶	۲۶	۳۰		انرژی
۱۶	۳۵	۴۴		علوم محیطی
۱۷	۳۳	۳۰		علوم تصمیم‌گیری
۱۸	۳۸	۵۴		علوم اعصاب
۱۶	۴۰	۴۳		ایمونولوژی و میکروبیولوژی
۱۶	۳۹	۴۸		علوم بیولوژیکی و کشاورزی
۱۸	۳۹	۴۰		علوم زمین
۱۷	۳۵	۵۳		پزشکی
۱۵	۳۶	۴۸		بیوشیمی، ژنتیک و زیست شناسی مولکولی
۱۲	۲۳	۳۸		مهندسی شیمی
۱۳	۳۳	۴۱		علم مواد
۱۵	۳۵	۴۱		ریاضیات
۲۴	۳۳	۳۲		علوم کامپیوتر
۹	۲۶	۵۱		فارماکولوژی، سم شناسی و داروسازی
۲۰	۳۷	۴۵		فیزیک و نجوم
۱۴	۲۸	۴۱		مهندسی
۱۵	۲۶	۳۴		دامپزشکی
۱۳	۲۲	۴۱		شیمی

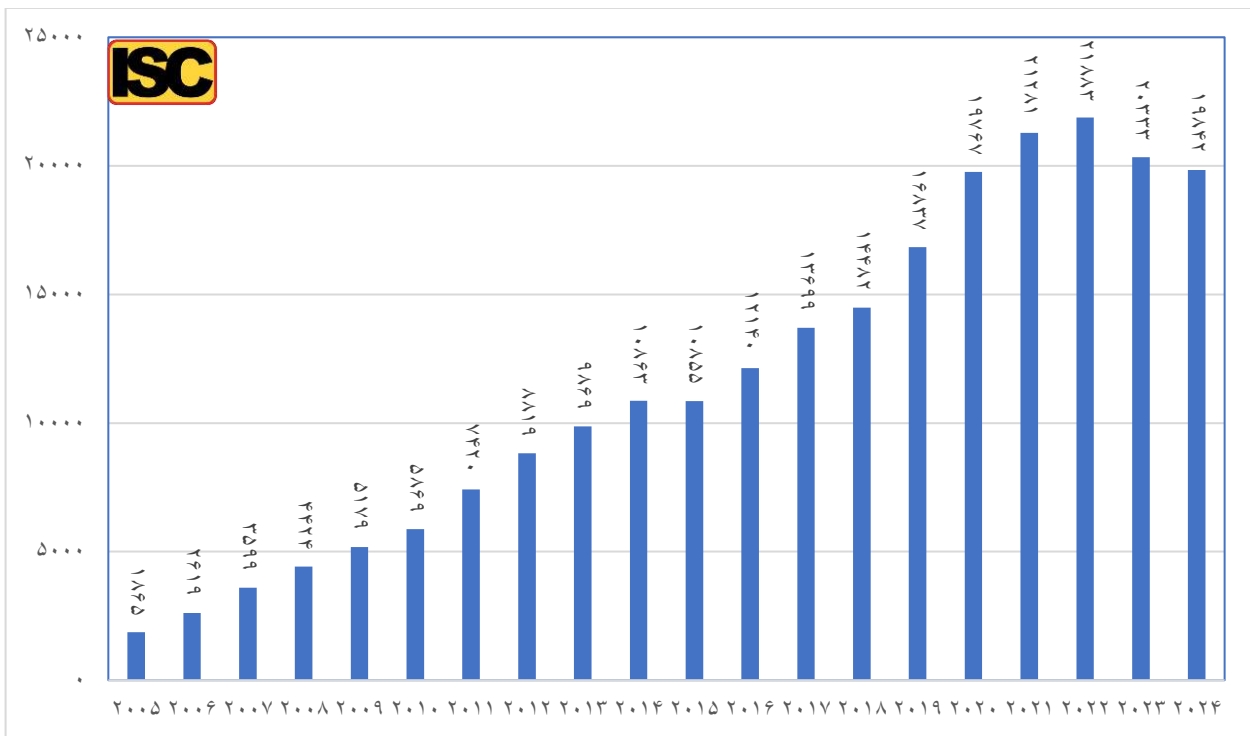
در ادامه روند رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده به تفکیک حوزه‌ی موضوعی در بیست سال اخیر آورده شده است.

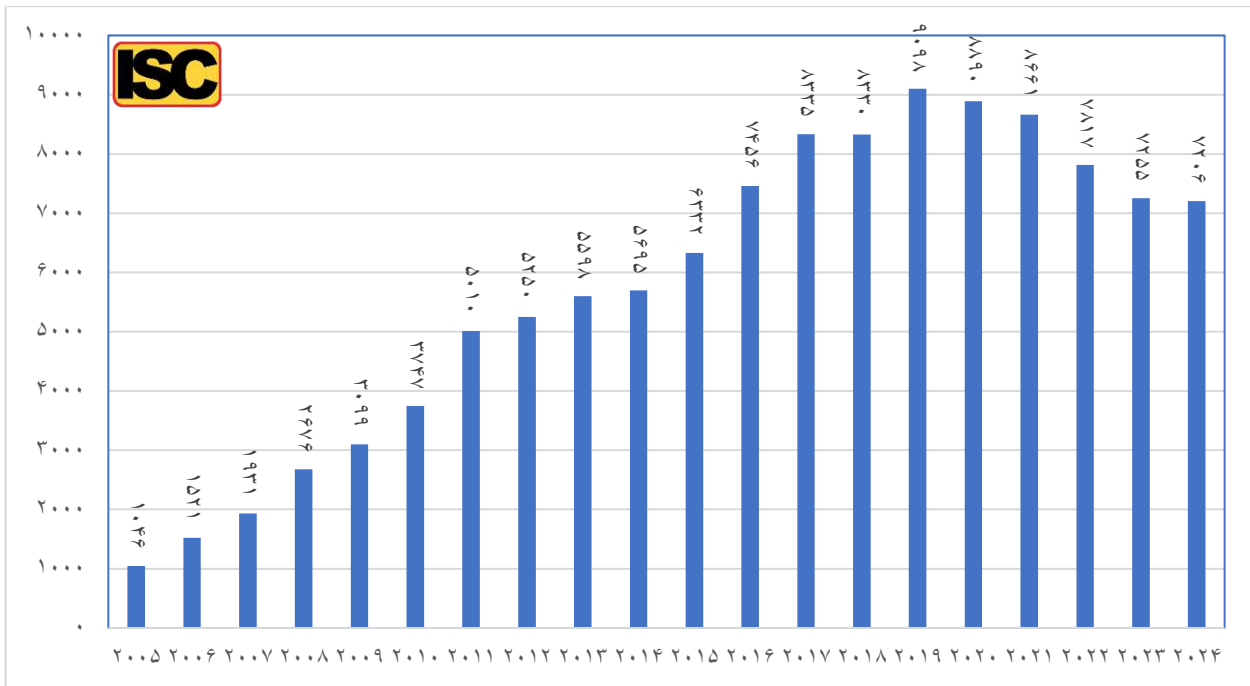
نمودار ۶. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی مهندسی

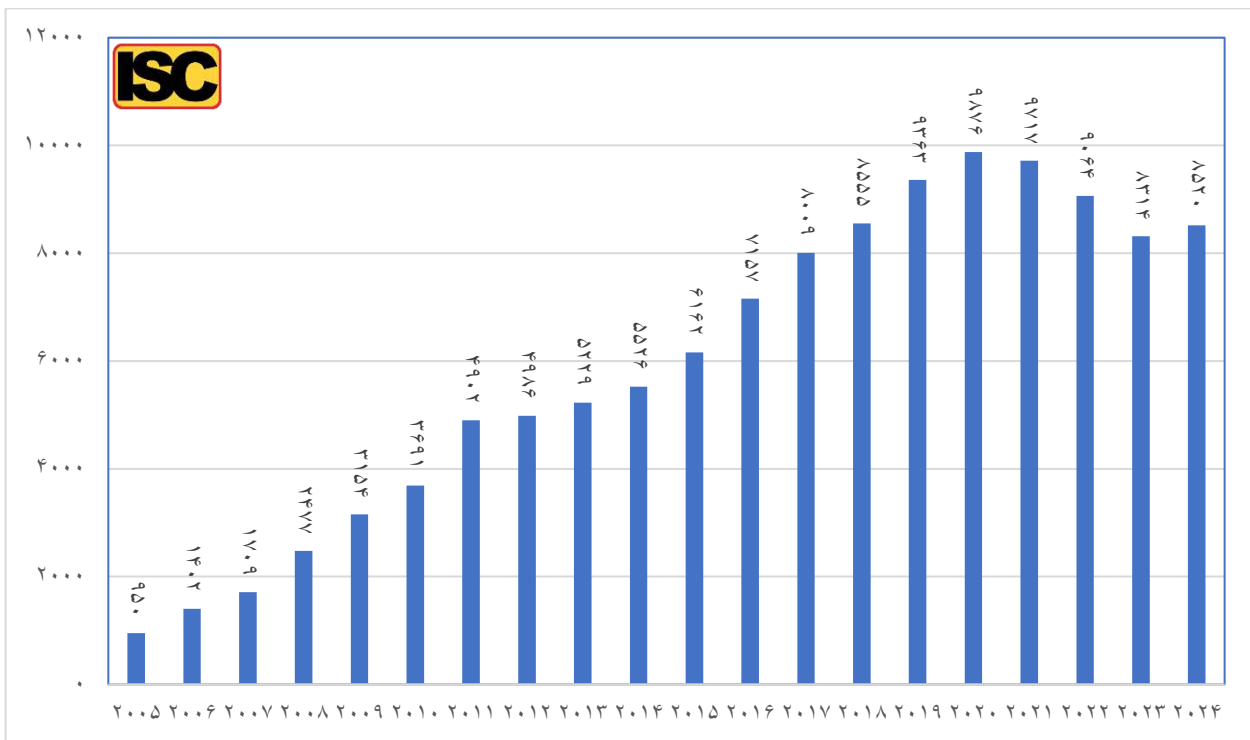
نمودار ۷. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی شیمی

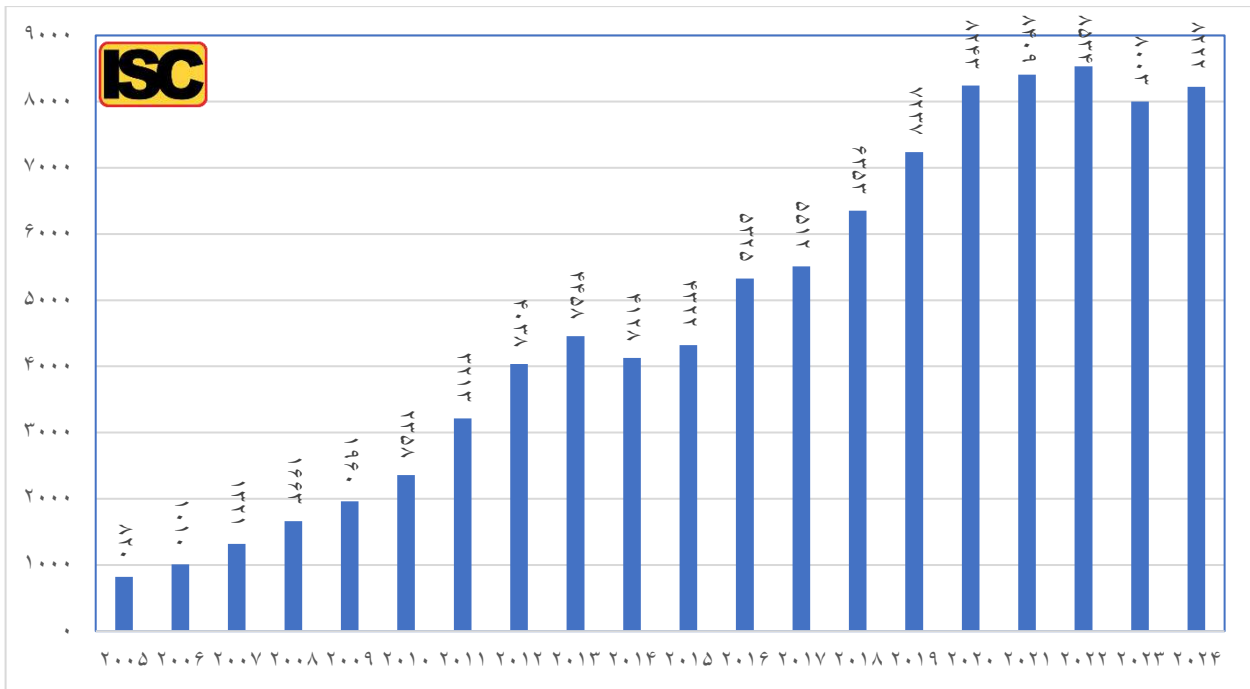
نمودار ۸. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی پزشکی

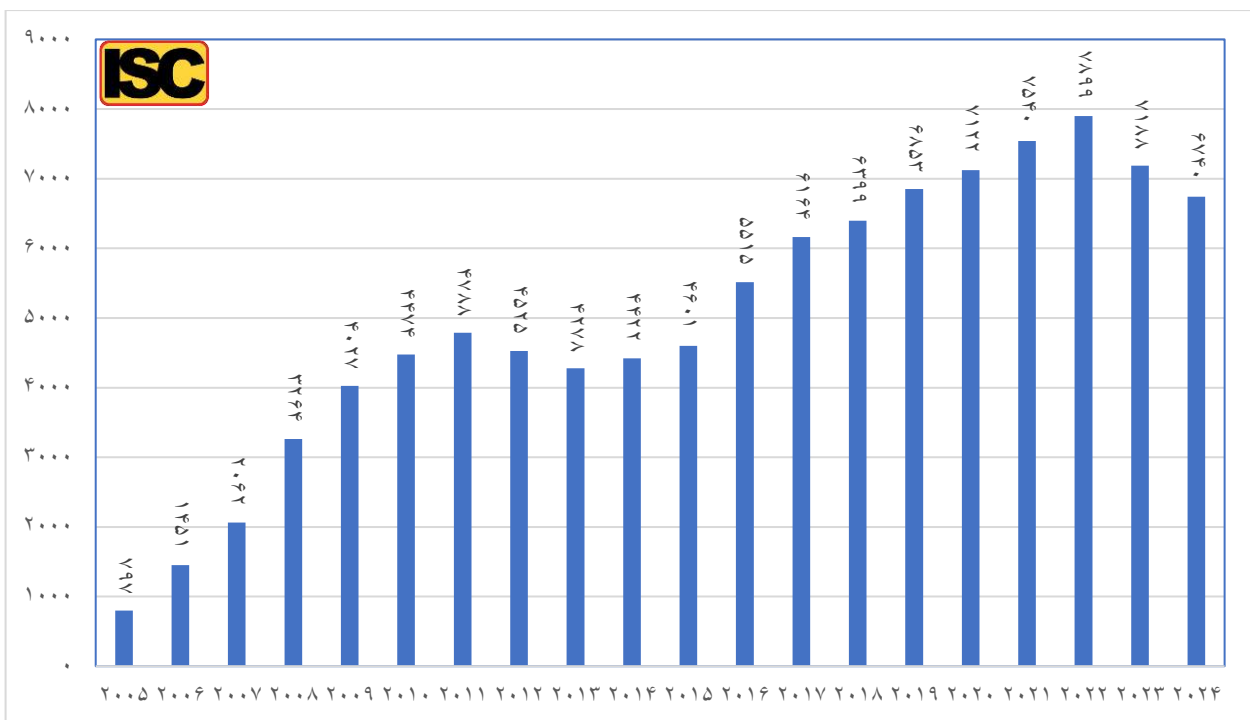
نمودار ۹. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی فیزیک و نجوم

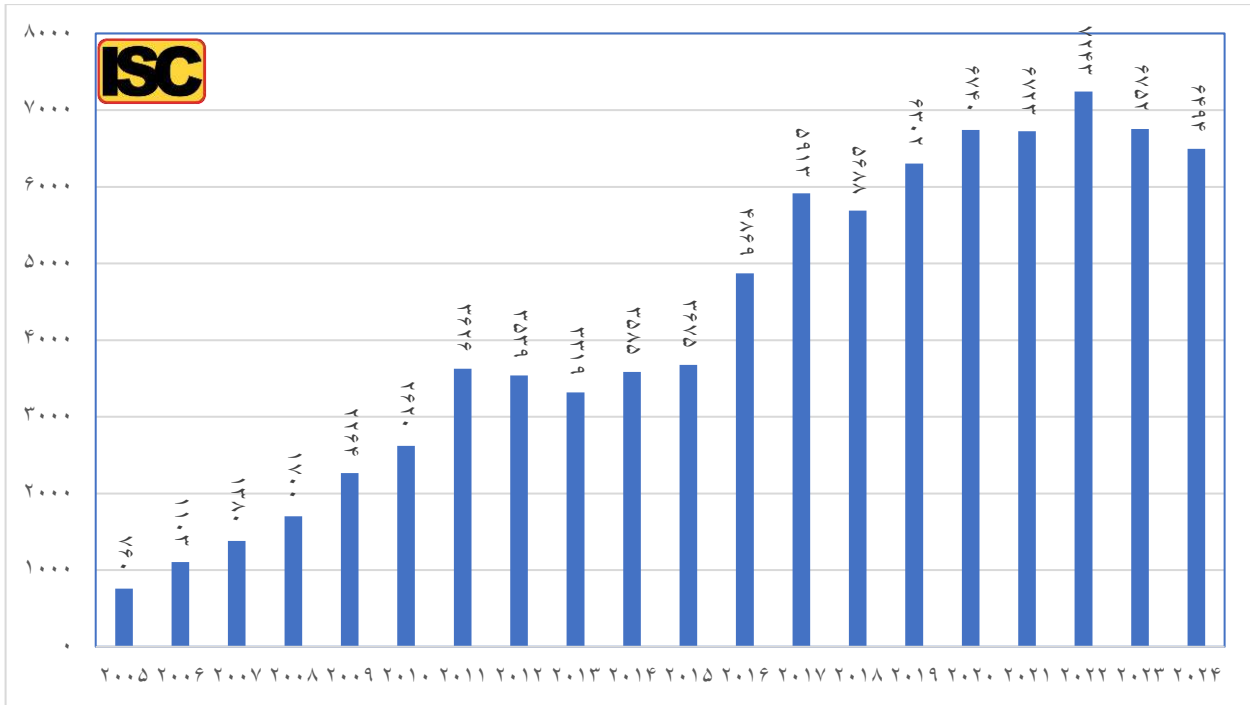
نمودار ۱۰. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علم مواد

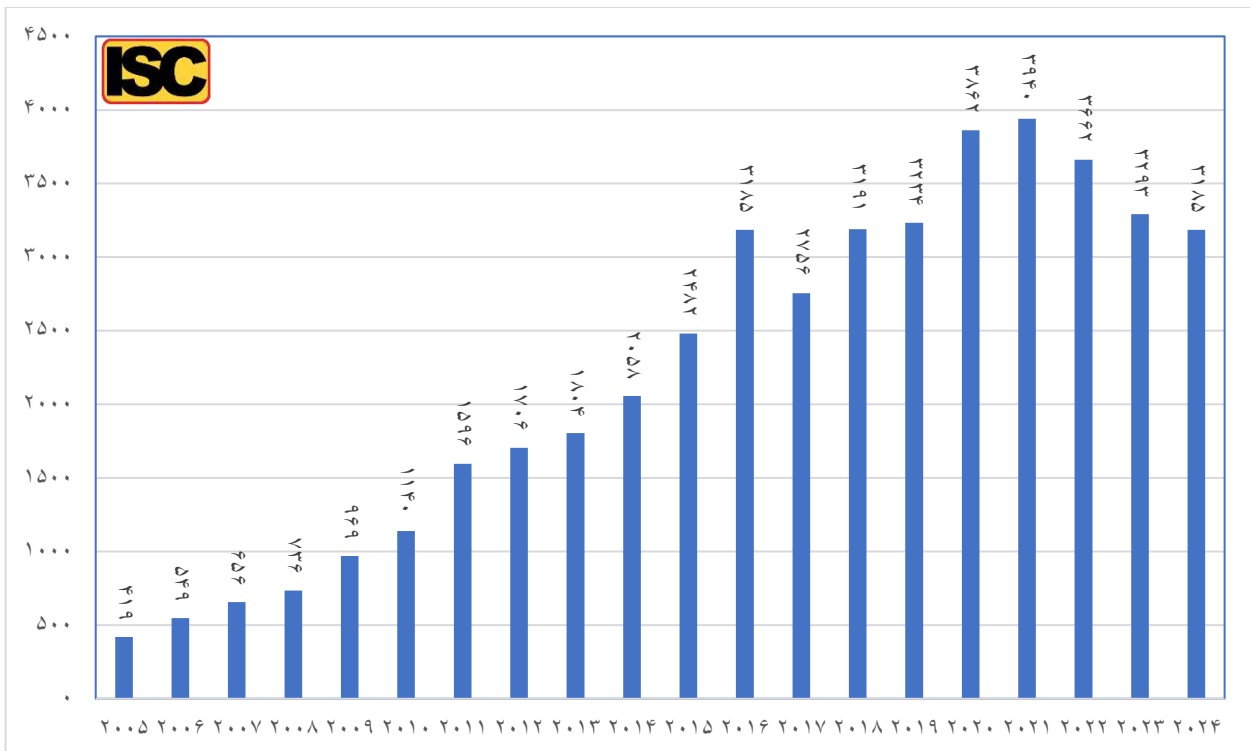
نمودار ۱۱. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی بیوشیمی، ژنتیک و زیست‌شناسی مولکولی

نمودار ۱۲. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم کامپیوتر

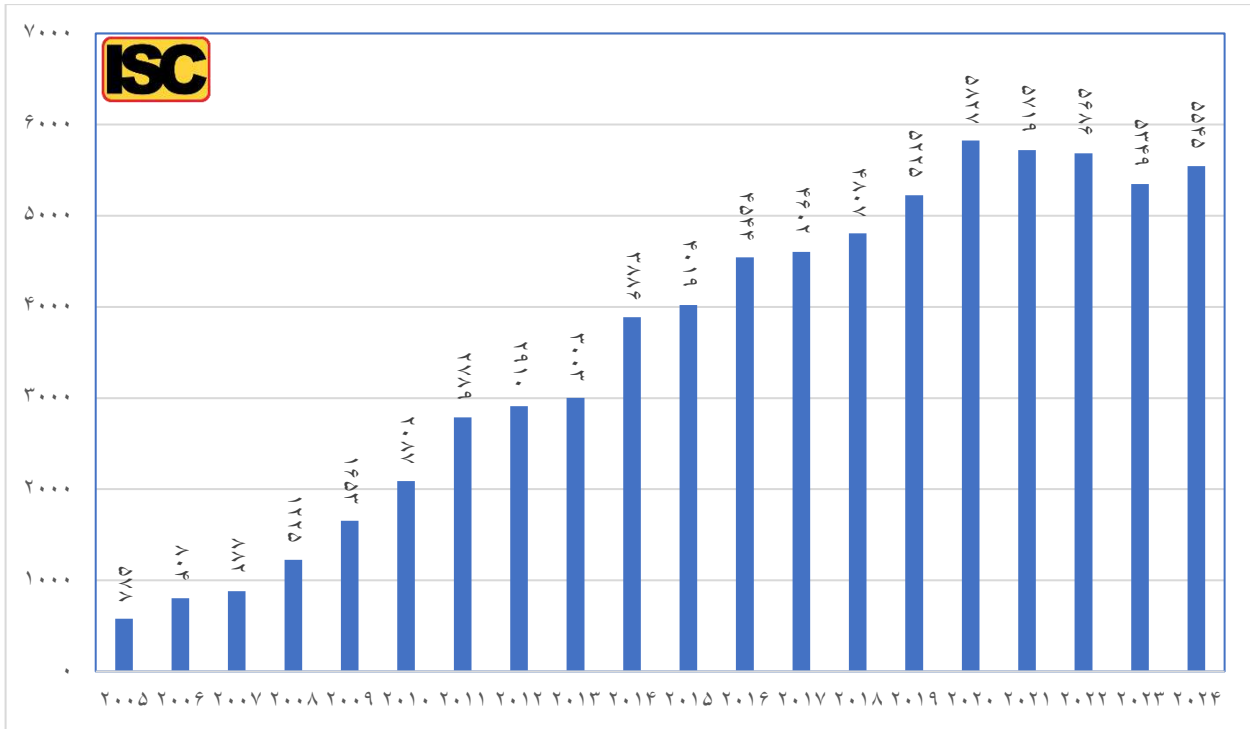

نمودار ۱۳. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی ریاضیات

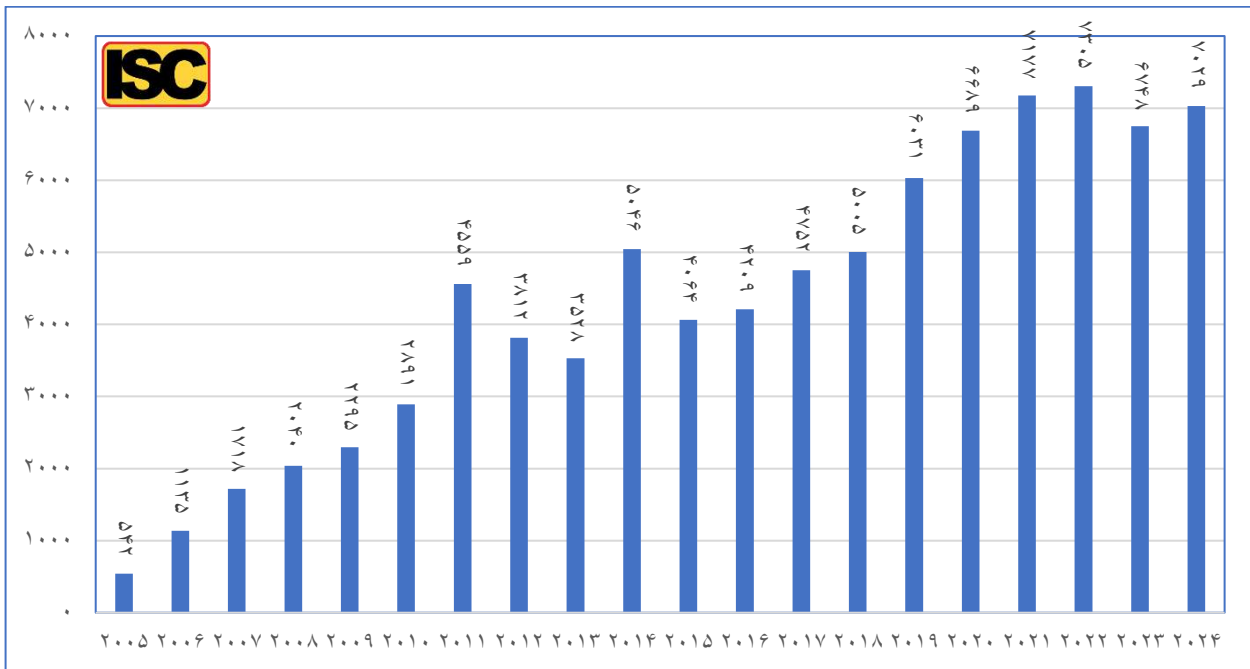

نمودار ۱۴. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی فارماکولوژی،

سم‌شناسی و داروسازی

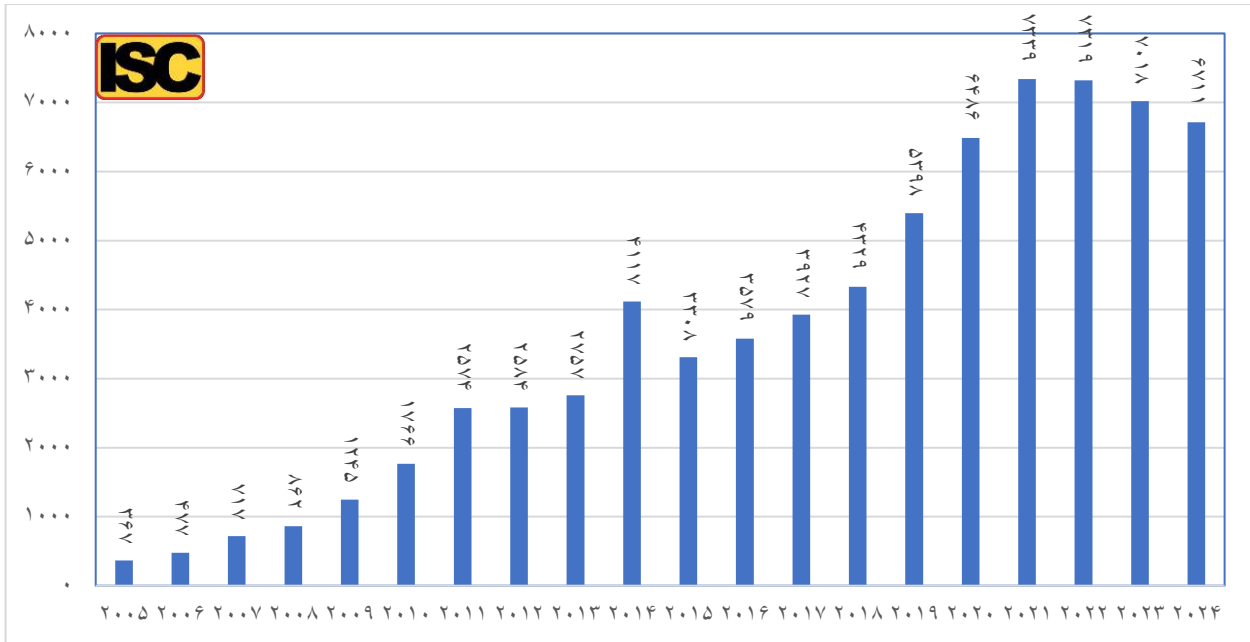

نمودار ۱۵. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی مهندسی شیمی

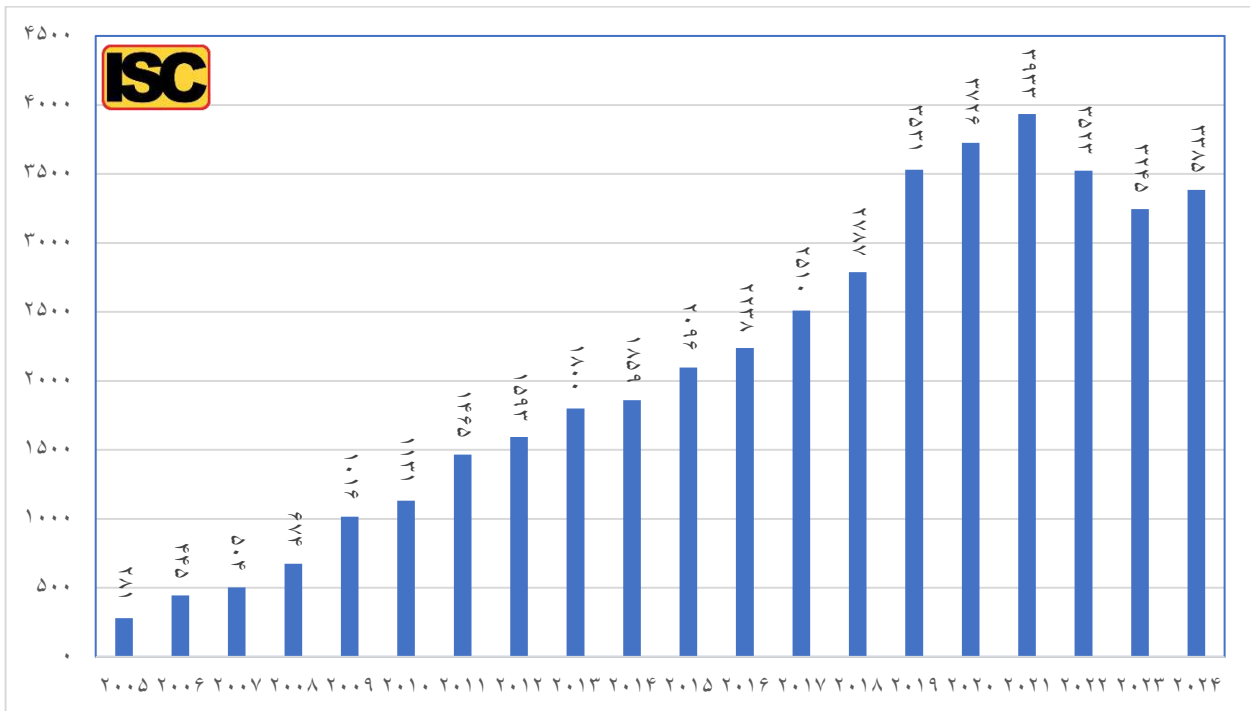

نمودار ۱۶. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم بیولوژیکی و

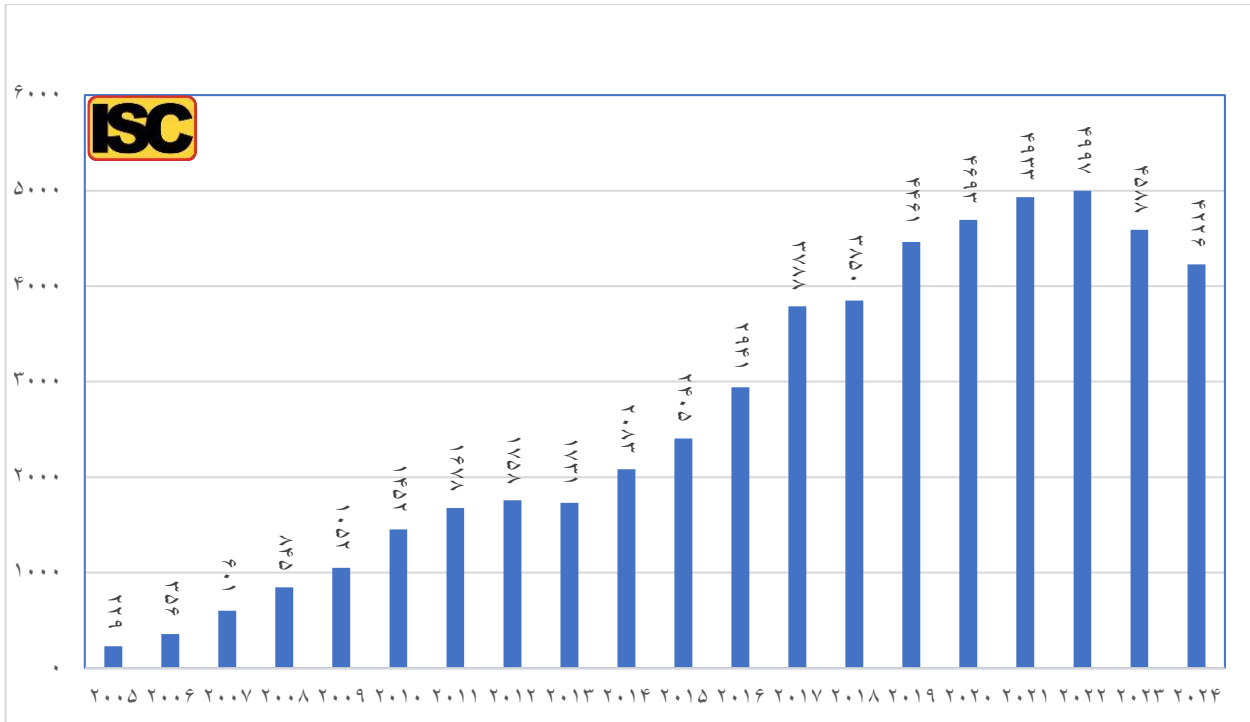
کشاورزی

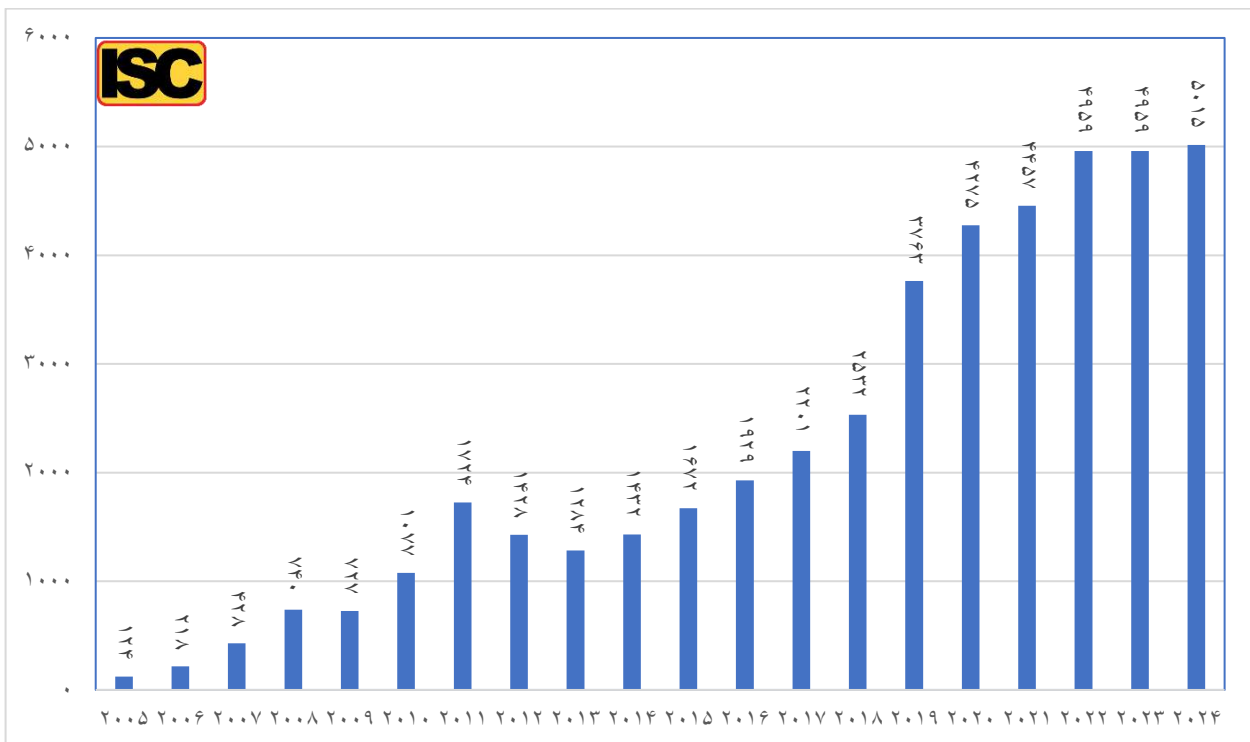
نمودار ۱۷. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم محیطی

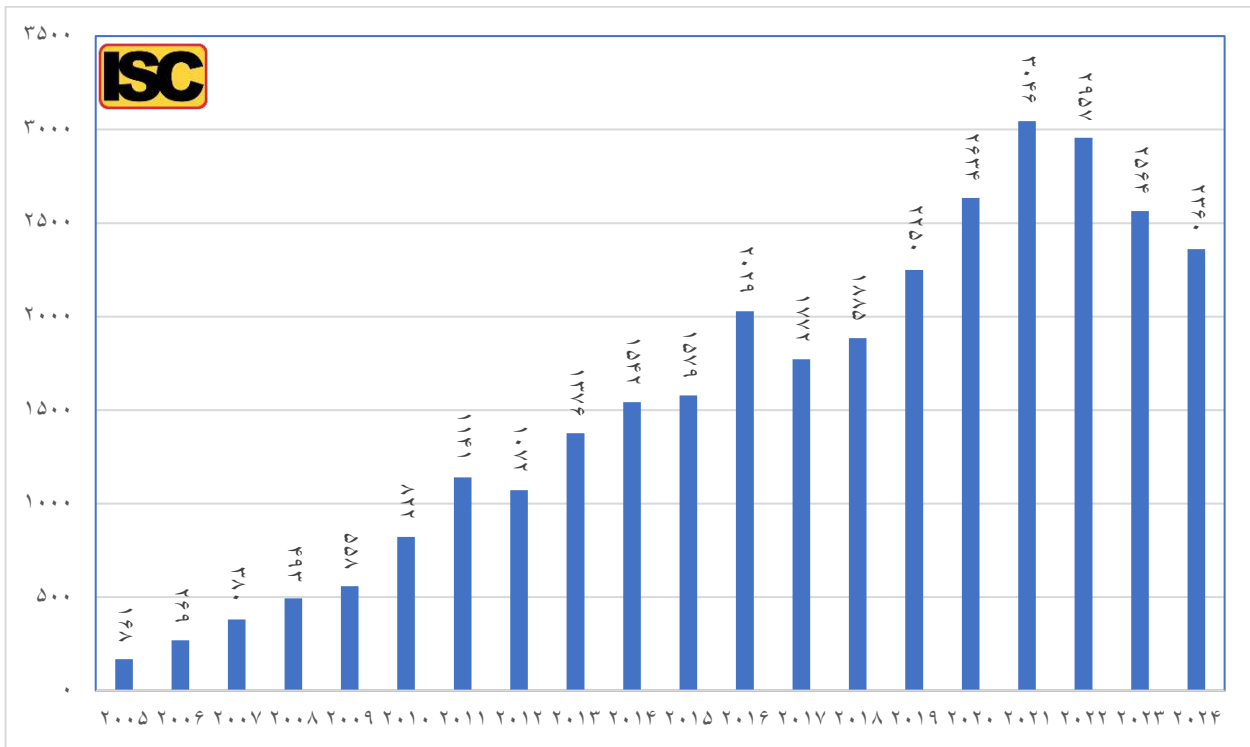
نمودار ۱۸. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم زمین

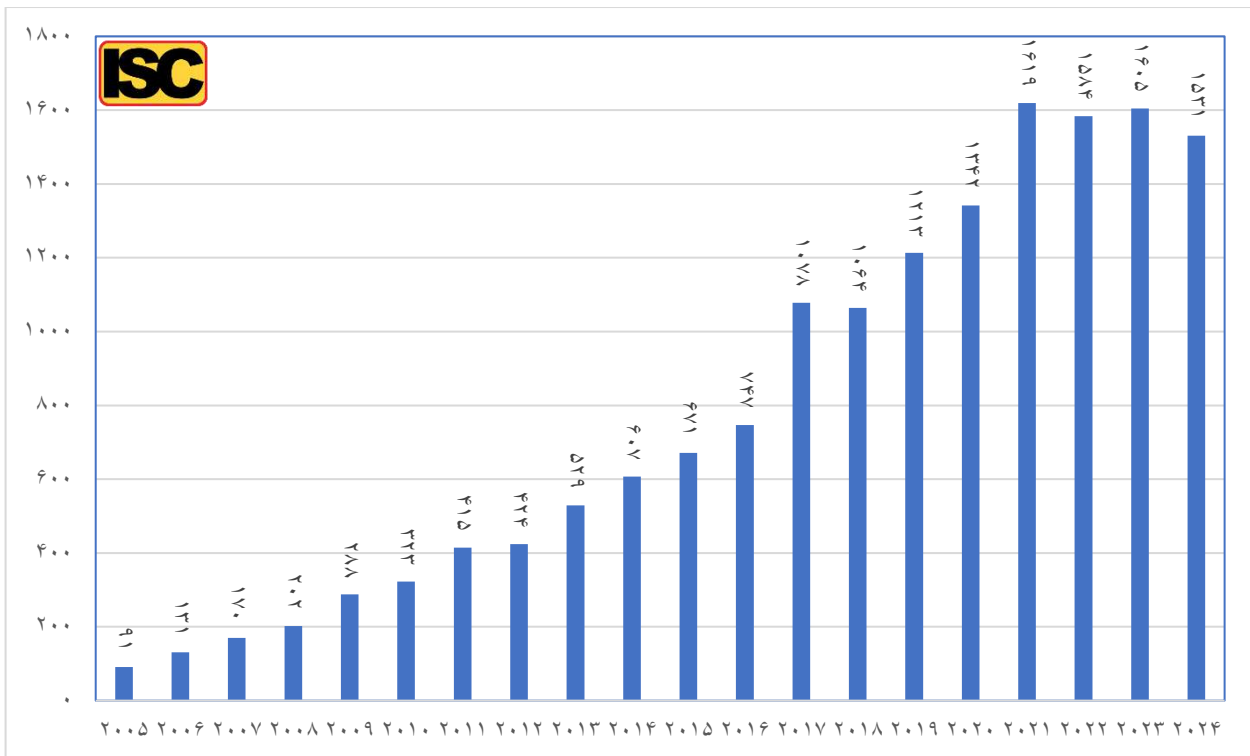
نمودار ۱۹. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی انرژي

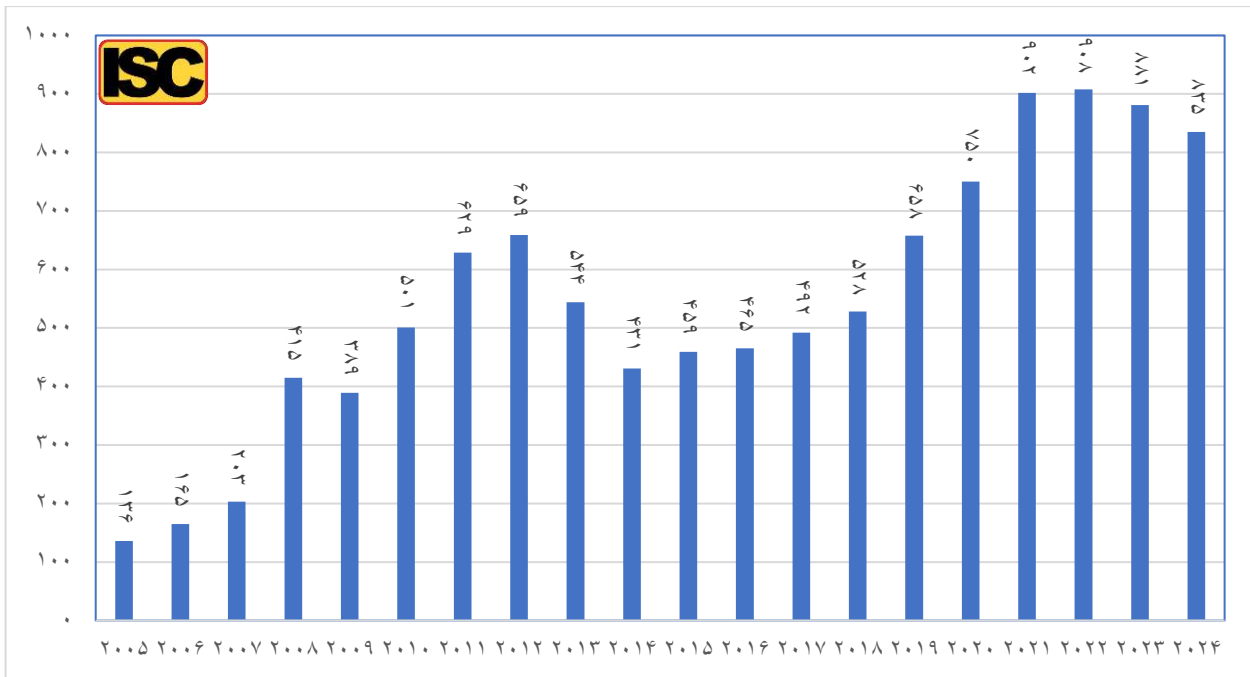
نمودار ۲۰. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم اجتماعي

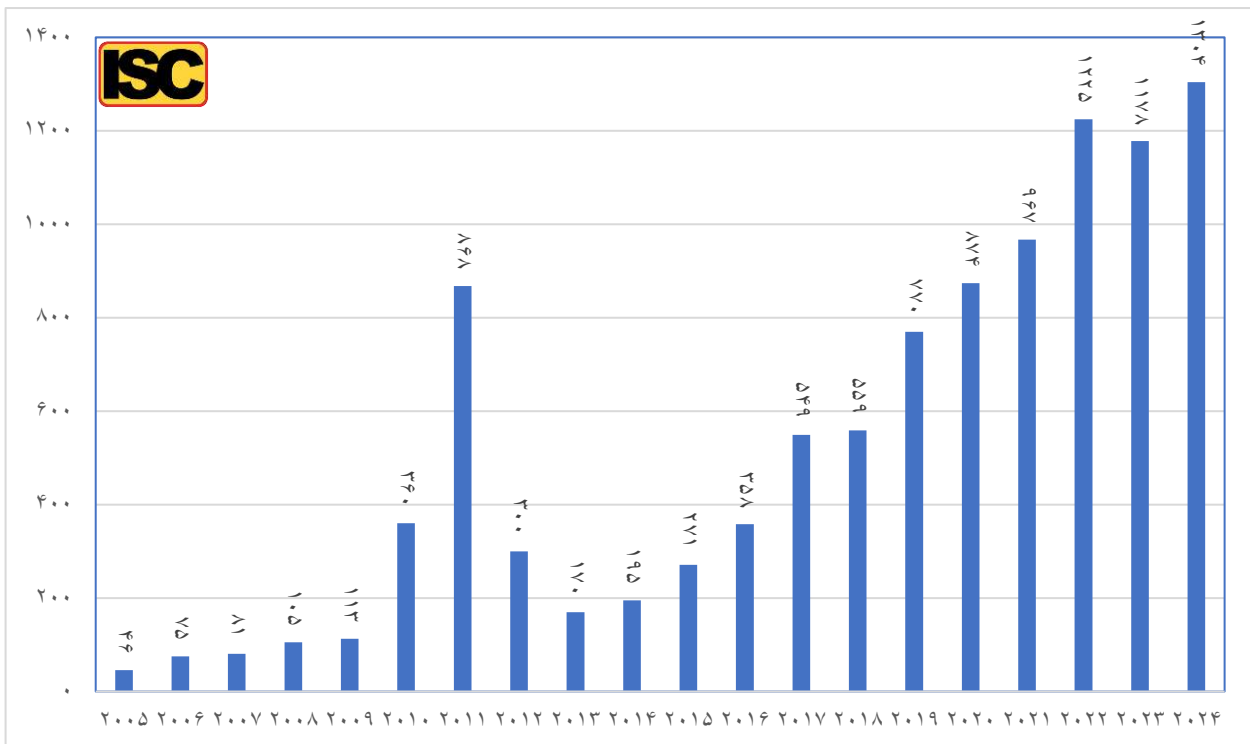
نمودار ۲۱. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی ایمنولوژی و میکروبیولوژی

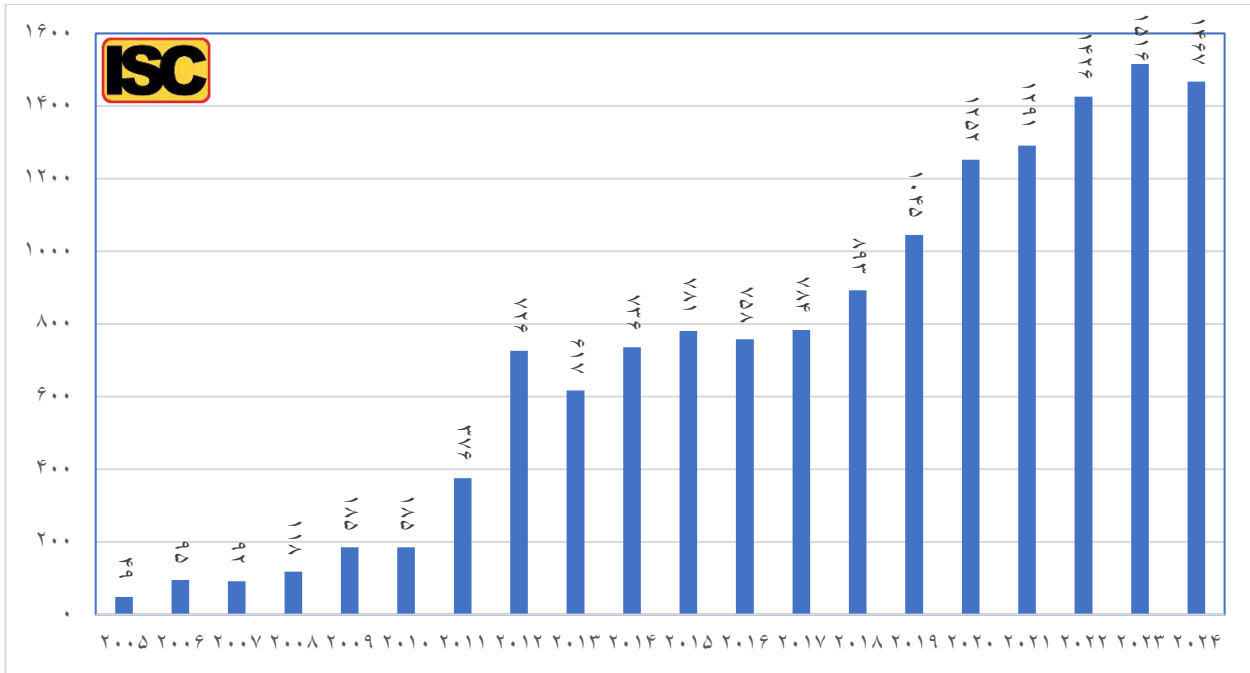
نمودار ۲۲. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم اعصاب

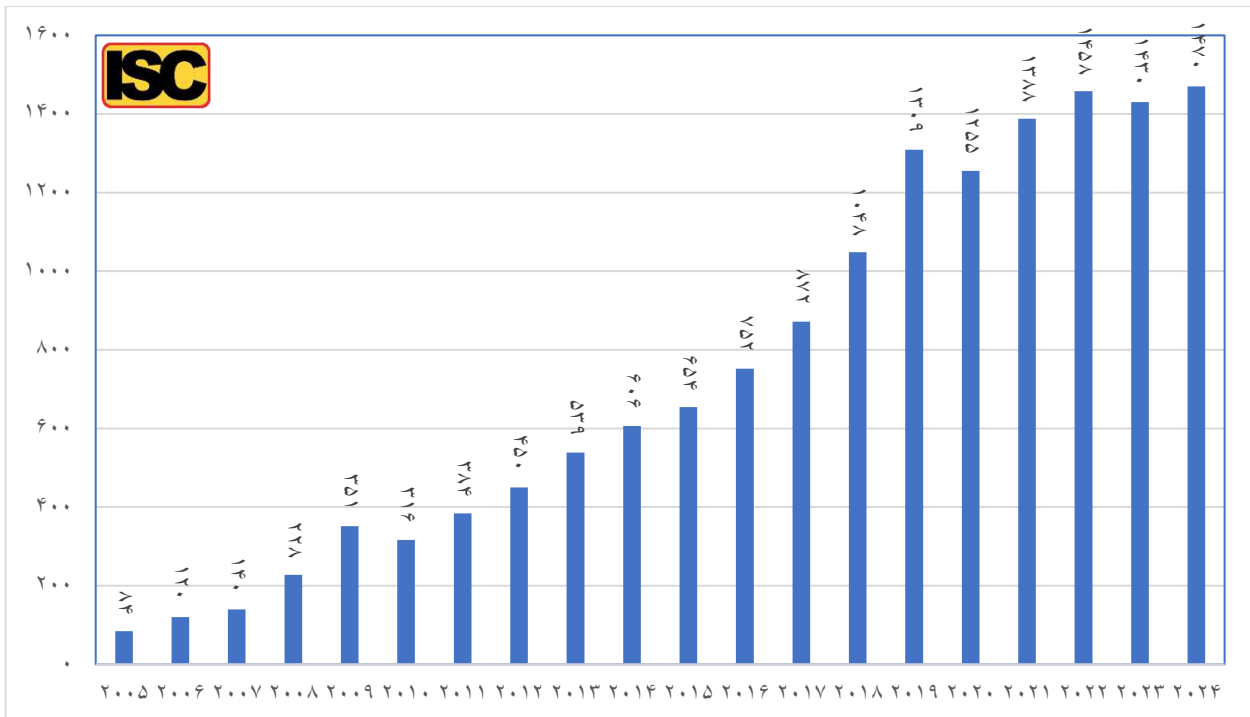
نمودار ۲۳. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی دامپزشکی

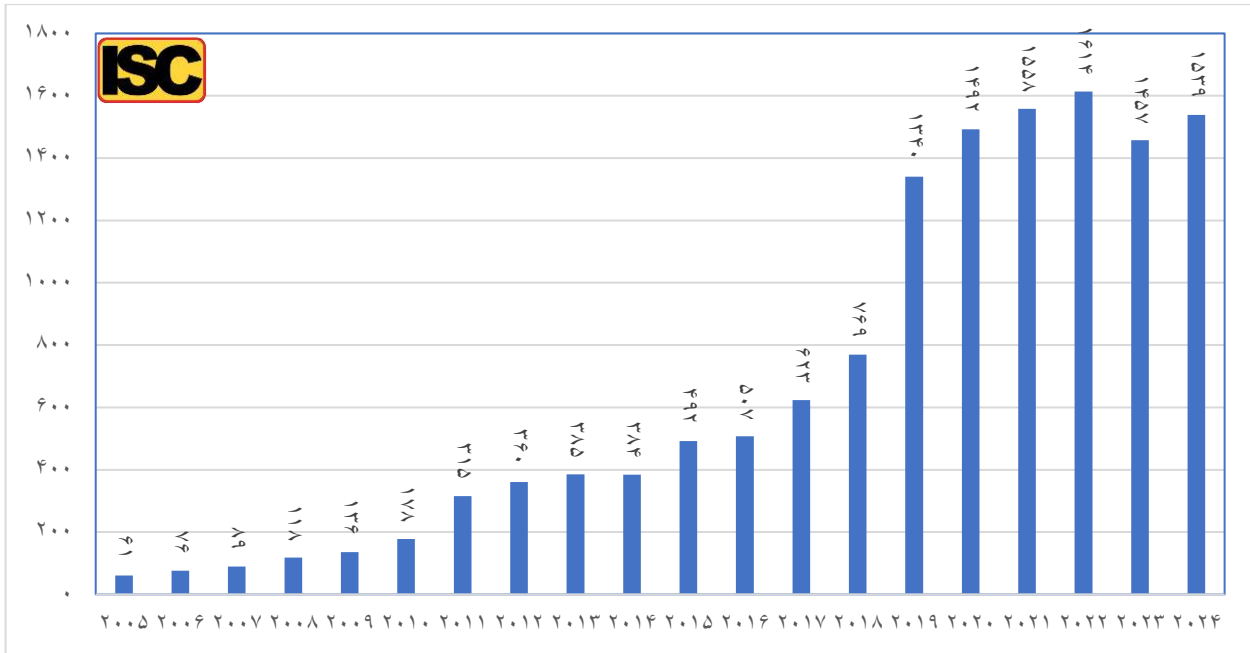
نمودار ۲۴. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی روانشناسی

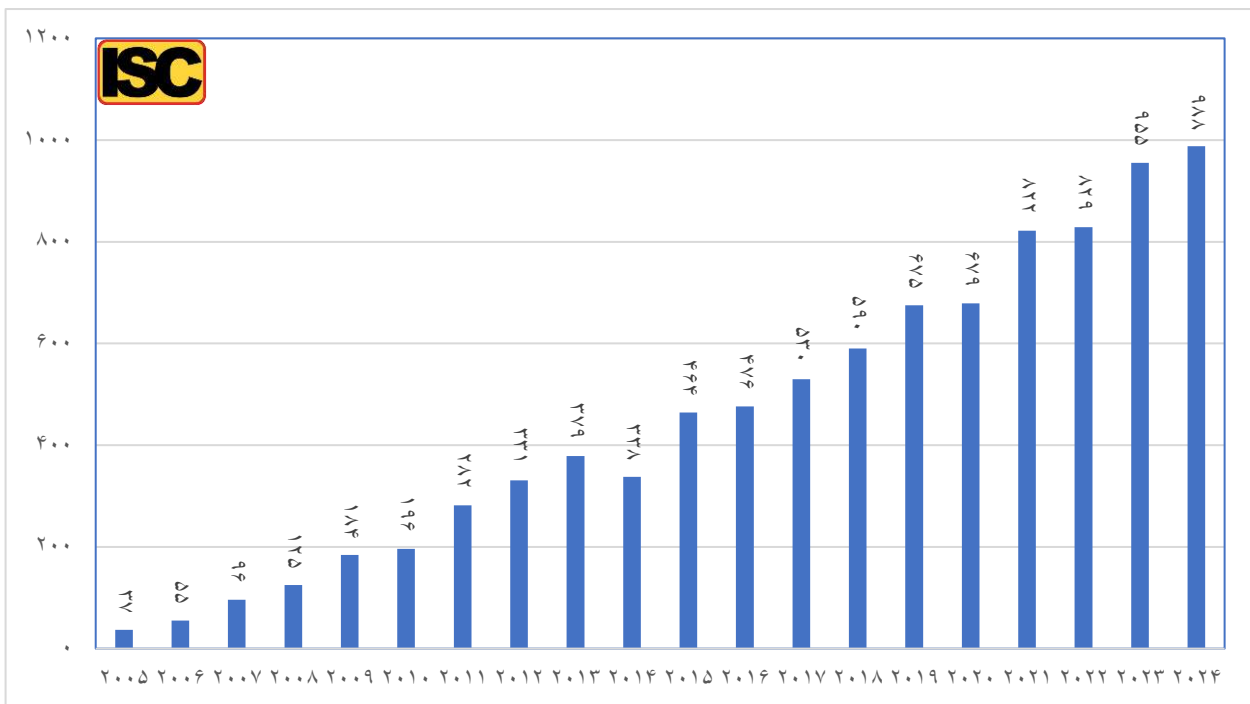
نمودار ۲۵. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی هنر و علوم انسانی

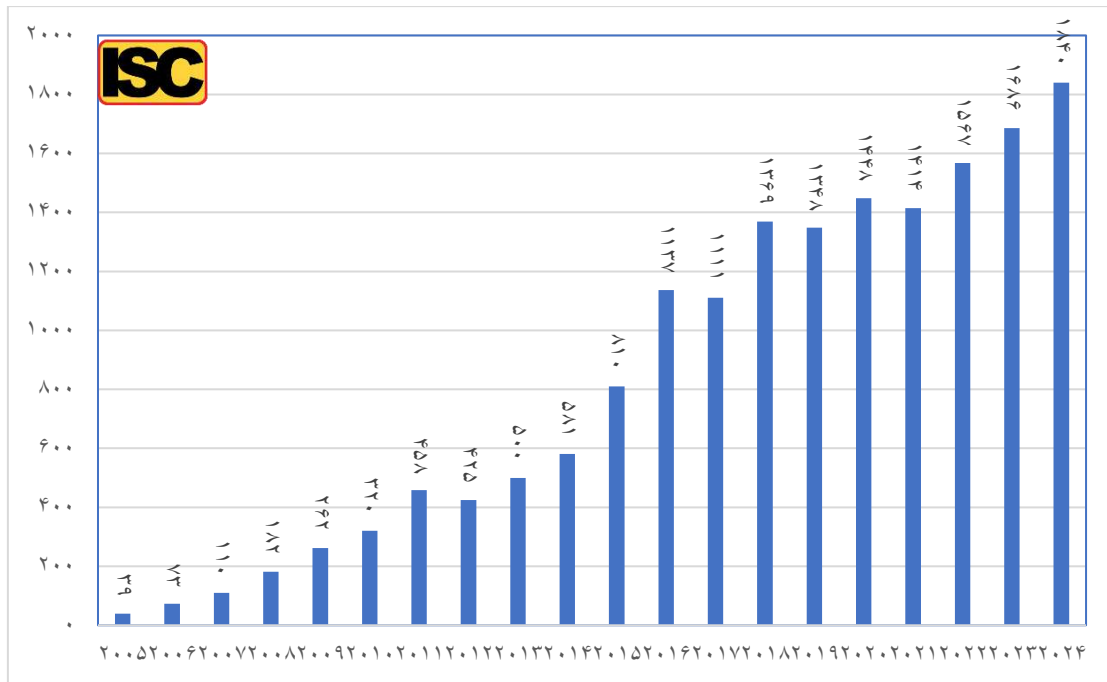
نمودار ۲۶. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی علوم تصمیم‌گیری

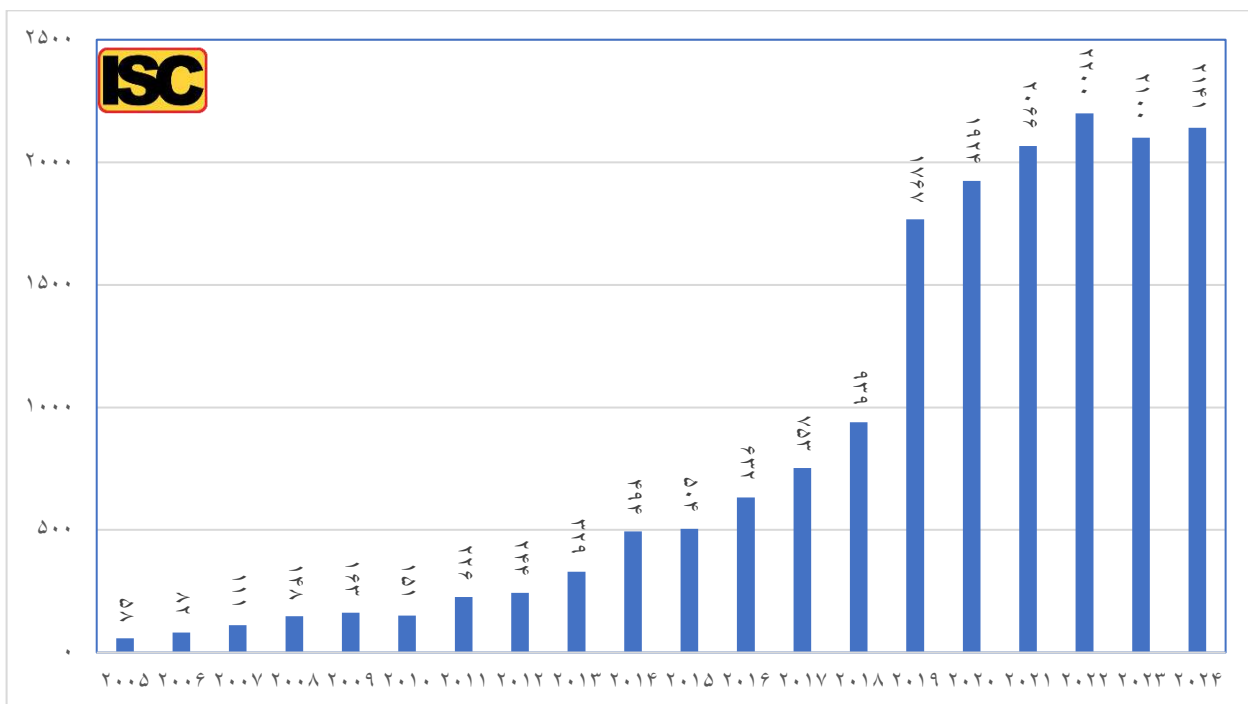
نمودار ۲۷. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی حرفه‌های بهداشتی

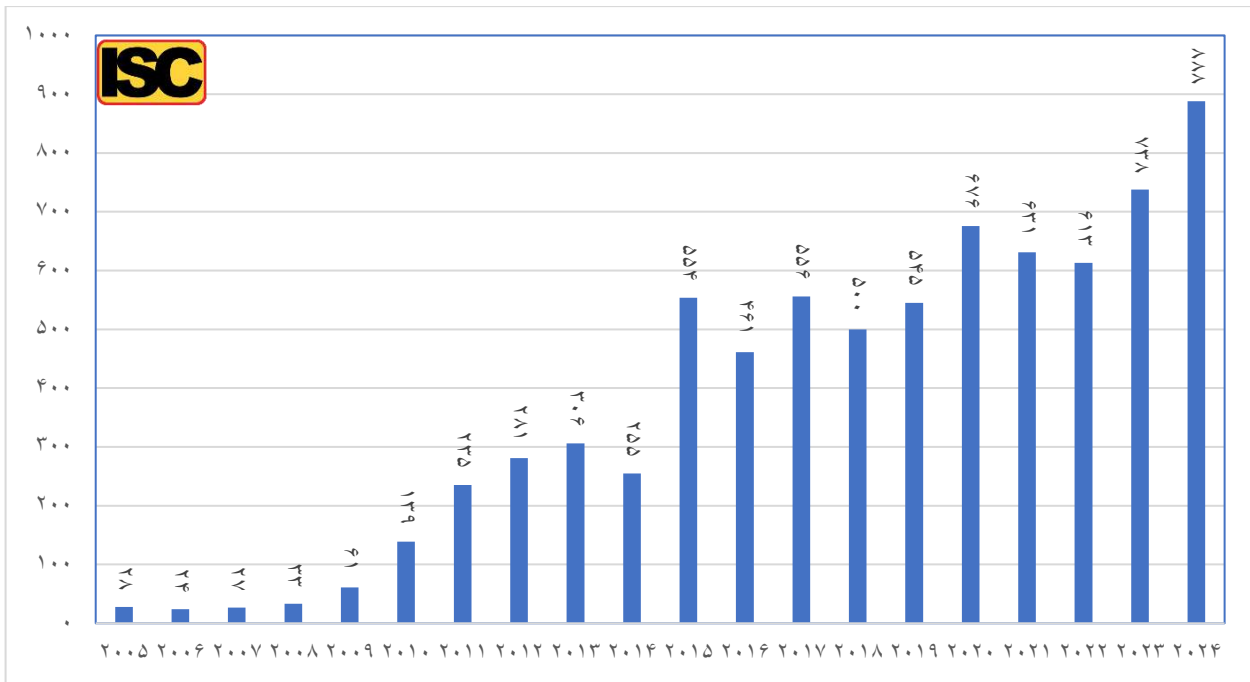
نمودار ۲۸. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی دندانپزشکی

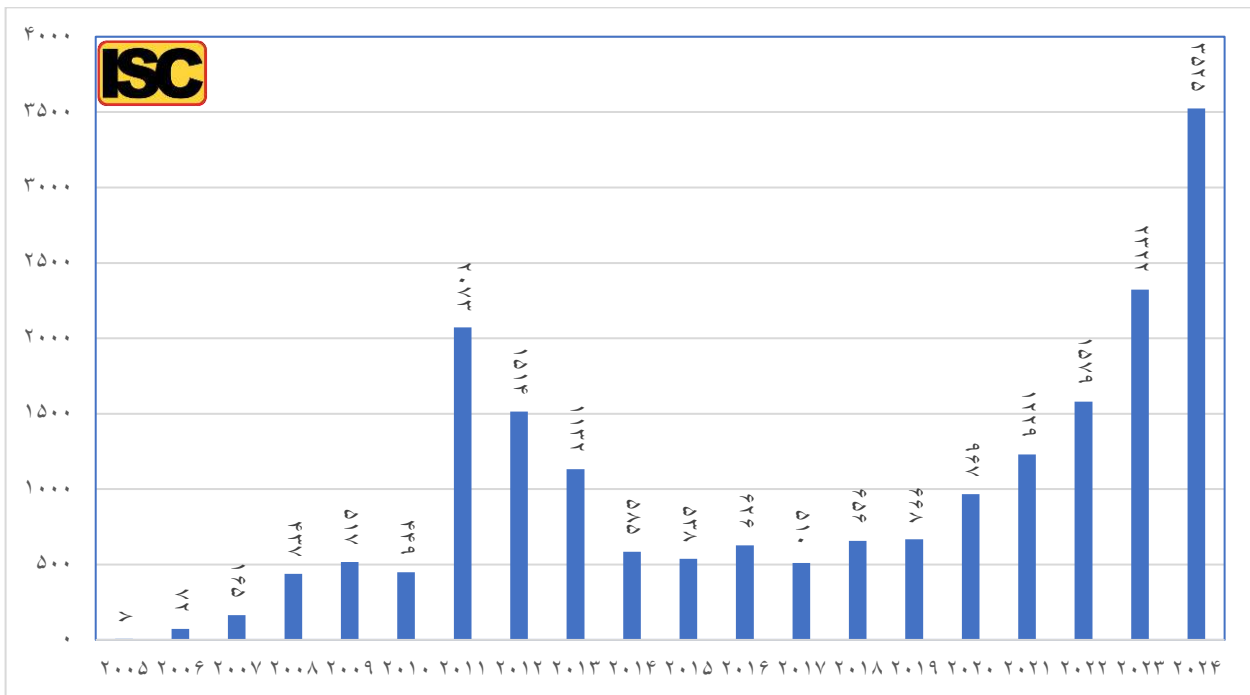
نمودار ۲۹. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی بازرگانی، مدیریت و حسابداری

نمودار ۳۰. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی پرستاری

نمودار ۳۱. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی اقتصاد، اقتصادسنجی و امور مالی

نمودار ۳۲. رشد تولیدات علمی ایران بر اساس تعداد مقالات منتشر شده در حوزه‌ی موضوعی چند رشته‌ای

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام

شیراز، بلوار جمهوری اسلامی، خیابان جام جم

کدپستی: ۷۱۹۴۶۹۴۱۷۱

<https://isc.ac>